

АГРАРНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

*Щетініна Т.О., к.і.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва і права
Полтавська державна аграрна академія*

Політика держави в аграрній сфері розглядається як комплекс заходів соціально-економічного характеру, спрямований на розвиток сільського господарства та земельних відносин. Ґрунтовне та всебічне визначення державної аграрної політики та її правові засади було визначено понад десять років тому нормами Закону України від 18 жовтня 2005 р. «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» [1]. Пріоритетність розвитку аграрного сектору у загальнодержавній економічній політиці України визначено одним з принципів реалізації аграрної політики, про що зазначається в Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р.) [2].

Глобальними орієнтирами формування та розвитку аграрної політики української держави є відповідні напрацювання країн Європейського Союзу. На особливу увагу заслуговує той факт, що загальні принципи функціонування Спільної аграрної політики (САП) європейських держав залишаються незмінними більше п'ятдесяти років, витримуючи значні економічні виклики. Закладені європейським співтовариством в Римській угоді 1956 р. принципи функціонування САП (ст. 39 (1)) проголошували наступні цілі [3]:

1) підвищити продуктивність виробництва сільськогосподарської продукції шляхом сприяння технічному прогресу, забезпечення раціонального розвитку аграрного виробництва;

2) забезпечити прийнятні стандарти життя сільського населення, а саме за рахунок збільшення доходів осіб, зайнятих у сільському господарстві;

3) стабілізувати ринки агропродовольчої продукції;

4) забезпечити населення країн-членів Співтовариства достатньою кількістю продовольчих товарів за рахунок власного виробництва сільськогосподарської продукції;

5) забезпечити населення продовольчою продукцією за доступними цінами.

САП із самого початку формувалась у відповідності до потреб сільськогосподарських товаровиробників Європи «протистояти кризовим явищам та адекватно реагувати на кон'юнктуру глобальних економічних ринків». Спільна аграрна політика – це досить складний механізм, який охоплював сотні регулювань на всіх ділянках сільськогосподарського виробництва, а також переробки і реалізації продукції.

Актуальність тождних завдань для аграрного сектору економіки України відображена у Стратегії розвитку до 2020 року. У нормативно-правовому акті визначено пріоритетні напрями досягнення стратегічних цілей розвитку аграрної сфери, серед яких: забезпечення продовольчої безпеки держави, регулювання земельних відносин, удосконалення регуляторної політики в аграрному секторі, забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції та ряд інших. Зазначене Стратегією завдання щодо удосконалення технічного регулювання безпечності продукції сільського господарства планується досягти шляхом його адаптації до вимог ЄС.

За нормативною базою Організації з питань продовольства і сільського господарства ООН (FAO), для забезпечення виживання людей необхідно приблизно півтони зерна на особу. Потенціал України в цьому сенсі – 100 млн т зернових. Таким чином, Україна може забезпечувати базову потребу приблизно 200 млн людей. В одному з виступів президент Української аграрної конфедерації Козаченко Л.П. зазначав: «Найближчі 30 років будуть дуже важкі, оскільки потрібно приймати рішення, зважаючи на збільшення населення до 9 млрд осіб. Якщо порівняти приріст темпів

виробництва продовольства з приростом населення планети, то можливості першого в два з половиною рази менші, ніж другого. Ситуація ще ускладнюється, якщо згадати глобальні кліматичні зміни. В таких умовах Україна має величезні можливості, які сьогодні не прораховуються. За ці 30 років потрібно збільшити виробництво пшениці на 1 млрд т, м'яса – на 200 млн т, молока – на 300 млн т. Це дуже великі обсяги. Але в цих цифрах позиціонування нашої держави» [4, с.56].

Реагуючи на суттєві трансформації у світовій економіці, Україна вибудовує свою подальшу аграрну політику, орієнтуючись на засади САП європейського співтовариства. Як і в попередні роки стратегічними цілями для аграрного сектору економіки, закріпленими на законодавчому рівні, залишаються гарантування продовольчої безпеки держави; сприяння розвитку сільських населених пунктів; підвищення рівня інвестиційної привабливості галузей аграрного сектору та фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел

1. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року : Закон України від 18 жовтня 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2982-15>
2. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : Розпорядження КМУ від 17 жовтня 2013 р. № 806-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-p>
3. Гоголь Т. В. Пріоритети Спільної аграрної політики ЄС та їх адаптація до умов регіонального розвитку України [Електронний ресурс]. / Т. В. Гоголь. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12GTVRST.pdf>.
4. Організаційно-економічні інструменти державної аграрної політики в Україні : аналітична доповідь [Текст] / В. М. Русан, О. В. Собкевич, А. Д. Юрченко. – К. : НІСД, 2012. – 88 с.